

MYRIGHT

EMPOWERS PEOPLE WITH DISABILITIES

En värld för alla

Om sambanden mellan
fattigdom och funktionshinder

En värld för alla

De senaste decennierna har den extrema fattigdomen i världen minskat betydligt, men de ekonomiska klyftorna mellan individer och grupper har ökat. Ojämligheterna är ofta baserade på kön, ålder, etnicitet, ekonomisk eller social status – och inte minst funktionsnedsättning.

FATTIGDOM OCH FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Ungefär en miljard människor, en av sju personer i världen, lever med någon form av funktionsnedsättning. De flesta lever i låg- och medelinkomstländer.

Personer med funktionsnedsättning blir mer utsatta för diskriminering, våld och övergrepp än andra, samtidigt som de ofta nekas vård, utbildning, arbete och möjlighet till politiskt deltagande.

Ofta beror diskriminering och orättvisor på okunskap hos omgivningen. Okunskap kan leda till att det uppstår myter kring personer med funktionsnedsättning, som att funktionsnedsättning beror på förbannelser eller att det är smittsamt. Det kan hindra människor från att få det stöd de behöver.

Personer med funktionsnedsättning, och deras familjer, löper också en betydligt högre risk att drabbas av ekonomiska och sociala orättvisor

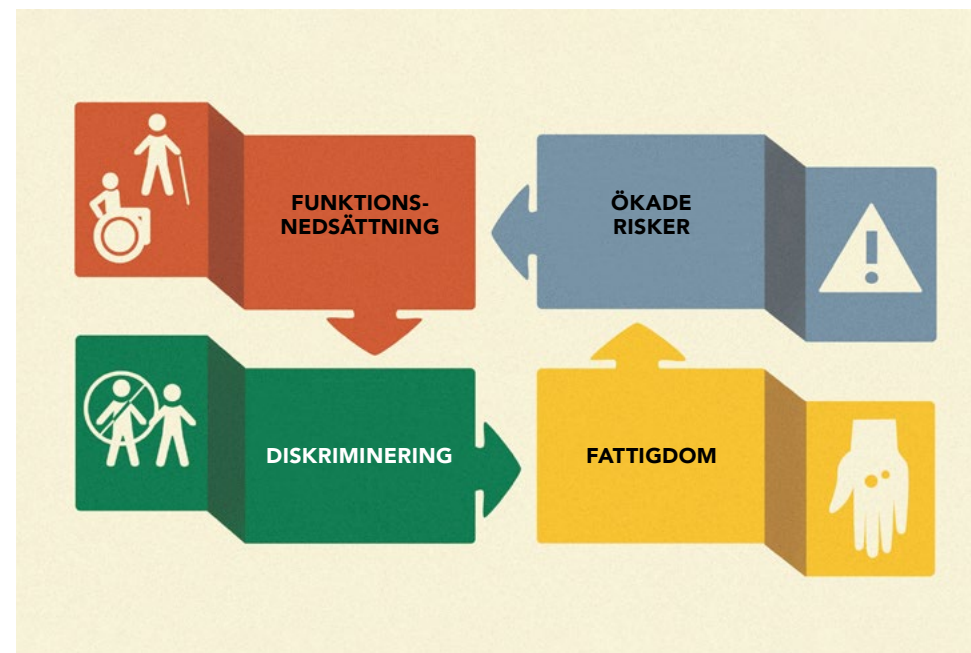
än andra. I många länder saknas sociala trygghetssystem, då är det upp till familjerna själva att täcka upp för samhällets brister. Det slår hårdast mot de som redan är fattiga eller lever precis på gränsen till fattigdom. Att behöva vårda någon i hemmet kan vara dyrt och tidskrävande, och det är vanligt att arbetstid går förlorad.

Människor som lever i fattigdom riskerar i högre grad att få olika typer av funktionsnedsättningar. Det kan bero på dålig sjukvård, undernäring och bristande tillgång till rent dricksvatten.

Fattiga människor lever och jobbar också ofta i farliga och osäkra miljöer, vilket gör att de i större utsträckning kan drabbas av olyckor, konflikter och naturkatastrofer. Det kan också öka risken att få en funktionsnedsättning.

Ofta är arbetsmarknaden i stort sett stängd för personer med funktionsnedsättning. Utmaningarna för dem som väl lyckats få ett arbete är många och olika hinder gör att det kan vara svårt att behålla ett arbete.

Att leva med en funktionsnedsättning innebär många gånger

att personen hamnar i, eller får svårt att ta sig ur, fattigdom.

Den som lever i fattigdom och har en funktionsnedsättning förnekas ofta sina mänskliga rättigheter och har ofta mycket liten möjlighet att påverka och bestämma över sitt egna liv. Det gör det svårt att ta sig ur fattigdomen.

UNDERNÄRING

Om en gravid kvinna lider av undernäring kan fostrets utveckling påverkas. Bland annat ökar bristen på folsyra risken för låg födelsevikt och ryggmärgsbråck, och brist på A-vitamin kan leda till blindhet och försvagat immunsystem. A-vitaminbrist uppskattas orsaka att mellan 250 000 och 500 000 barn varje år blir blinda.

Funktionsnedsättning kan också leda till undernäring. Det kan ske genom att en person med funktionsnedsättning inte prioriteras hemma vid matbordet, eller att de inte får den hjälp de behöver för att äta. ★

LÄGET I SIFFROR

- › **1 miljard människor** har minst en funktionsnedsättning. En majoritet av dem är kvinnor.
- › **80 procent** av dem som lever med funktionsnedsättning bor i utvecklingsländer.
- › **1 av 4 hushåll** har en familjemedlem med funktionsnedsättning.
- › **1 av 20 barn** har en funktionsnedsättning.
- › **1 av 3 barn** med funktionsnedsättning går inte ut grundskolan. En majoritet av dem är flickor.
- › **1 av 5 kvinnor** lever med funktionsnedsättning. 1 av 8 män lever med funktionsnedsättning.

15-åriga Daniel Ndayishimiye står vid sin skolbänk i Rwanda och läser punktskrift.

Ofta saknas undervisningsmaterial på punktskrift eller material anpassat för de med intellektuella funktionsnedsättningar. Lokalerna är sällan anpassade för de med rörelsenedsättningar eller de som använder rullstol.

Att barn med funktionsnedsättningar inte prioriteras på samma sätt som andra för att de har svårt att få utbildning, jobb och möjlighet att ta sig ur fattigdom.

En skola som inkluderar barn med funktionsnedsättning ökar människors förståelse för mångfald, vilket leder till ett mer öppet och solidariskt samhälle.

ETT BEHOV AV STATISTIK

I världen råder det brist på tillförlitlig och jämförbar statistik om personer med funktionsnedsättning. Ett sådant underlag är nödvändigt för att bättre förstå vilka effekter vissa insatser har.

Bristen på statistik är en bidragande faktor till att personer med funktionsnedsättning inte får ta del av de globala framsteg som görs i världen.

ETT GEMENSAMT VÄRDE

Att inte satsa på personer med funktionsnedsättning står i strid med ekonomisk logik. Mångmiljardbelopp går förlorade i låginkomstländer där alla inte får chansen att bidra till sina egna länders utveckling.

Frågan om funktionshinder och dess koppling till global fattigdom behöver ständigt aktualiseras i alla delar av vårt samhälle. ★

En inkluderande skola

Antalet barn som idag har tillgång till skola är högre än någonsin. Trots det har så få som ett av tre barn med funktionsnedsättning tillgång till grundskola, ännu färre har tillgång till högre utbildning.

Ibland hålls barnen hemma från skolan av sina föräldrar på grund av det stigna funktionsnedsättningar kan innebära, eller förmågor hos barn med funktionsnedsättning underskattas. Ibland saknas lärare med rätt kompetens eller det politiska viljan att ge barnen det stöd de har behöver och har rätt till. Få skolor ger undervisning på teckenspråk.

Ingen ska lämnas utanför – globala mål och rättigheter

KONVENTIONEN OM RÄTTIGHETER FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING (CRPD)

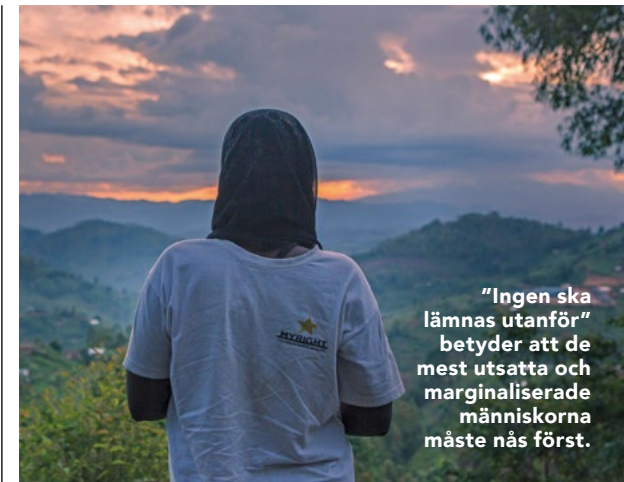
Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning främjar, skyddar och säkerställer mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

Konventionen stärker det skydd som personer med funktionsnedsättning har och visar på områden där det behövs åtgärder för att alla fullt ut och på jämlika villkor ska kunna nyttja sina rättigheter.

AGENDA 2030

I Agenda 2030 har världens länder åtagit sig att gemensamt skapa en hållbar och rättvis värld innan år 2030. Agendan med dess 17 globala mål fokuserar bland annat på tillgänglig utbildning, sysselsättning, jämlikhet, hållbarhet och globalt engagemang.

Agendan leds av principen ”Leave No One Behind”/”Ingen ska lämnas utanför”. Det betyder att alla länder ska fokusera på att nå de mest utsatta och marginaliserade människorna. Personer med funktionsnedsättning är prioriterade grupper i agendan. ★

”Ingen ska lämnas utanför” betyder att de mest utsatta och marginaliserade människorna måste nås först.

INKLUDERA MERA I UTVECKLINGSSAMARBETET

► För att alla ska nås av internationella utvecklingsprojekt och biståndsinsatser måste personer med funktionsnedsättning inkluderas. Verksamheter behöver utformas på ett för alla tillgängligt sätt.

Med ”inkludering” som ledord i planering, genomförande och uppföljning kan vi nå fler och nå fler och bedriva utveckling och samarbete på riktigt.

”Målen i Agenda 2030 kan bara uppnås om flickor och kvinnor med funktionsnedsättning inkluderas.

INGEN SKA LÄMNAS UTANFÖR

HÄR
FINNS VI!

Erfarenheter från fält

MyRights medlemsorganisationer och deras lokala partnerskapsorganisationer samarbetar för att stärka lokala organisationer och driva på utvecklingen för att personer med funktionsnedsättning i högre grad ska få tillgång till sina rättigheter.

NEPAL

I Nepals huvudstad Katmandu driver Autism Care Nepal Society tillsammans med svenska Autism- och Aspergerförbundet landets enda skola för barn med autism.

Samarbetet började 2013. De två organisationerna kom gemensamt fram till hur Autism Care Nepals arbete bäst kunde stödjas. Det var viktigt att stärka organisationen, att förbättra förhållandena för målgruppen och att öka kunskapen inom vården. I klassrummen behövdes

också handledning.

– Det handlar om ett pedagogiskt förhållningssätt som utgår från vad personerna kan, där man jobbar mycket med tydliggöranden och scheman, så att eleverna kan lära sig att arbeta så självständigt som möjligt, säger Carina Pettersson, som har arbetat inom det svenska förbundet i 20 års tid.

Svenska pedagoger har flera

gångar rest till skolan i Katmandu för att handleda personalen på skolan, som i många fall är föräldrar till eleverna. Personal från Nepal har även besökt Autism- och Aspergerförbundet i Sverige för att delta i utbildningar. I Nepal använder personalen också sin kunskap för att öka förståelsen för autism i landet.

Innan projektets start var autism en diagnos som ytterst få i Nepal hade hört talas om. Ett direkt resultat av samarbetet är att landet idag officiellt klassar autism som en funktionsnedsättning. Det gör att förutsättningarna för de som arbetar för att ge personer med autism tillgång till sina mänskliga rättigheter förbättrats markant.

BOSNIEN OCH HERCEGOVINA

Krig och katastrofer slår extra hårt mot personer med funktionsnedsättningar. Kriget i Bosnien och Hercegovina ledde också till att många i landet drabbades av livslånga funktionsnedsättningar. De som skadats drabbades hårt efter krigets slut av bristen på rehabilitering och inkludering i samhället. MyRights medlemsorganisation Synskadades Riksförbund (SRF) startade ett projekt i landet, bara ett par år efter krigsslutet.

SRF:s partnerorganisation i Sarajevo heter Udruženje slijepih Kantona Sarajevo. De arbetar för synskadades rättigheter. Samarbetet har bland annat inneburit att verka för att förändra samhällets syn på personer med funktionsnedsättning.

– Många fick inte komma ut, de fick ingen hjälp att gå i skolan. Det kom ingen hjälp från familjerna, men inte heller från samhället. Politikerna hade inga visioner kring hur de skulle kunna inkludera personer med funktionsnedsättning, berättar Hamaddah Mansour vid SRF Stockholm-Gotland, som själv har en synnedsättning.

Genom bland annat ett framgångsrikt

påverkansarbete gentemot lokala politiker och medier har situationen för personer med funktionsnedsättning förbättrats i regionen Sarajevo.

Samarbetet har även stärkt Udruženje slijepih Kantona Sarajevo som organisation. Eftersom situationen förbättrats lokalt finns nu en ny målsättning – att skapa bättre förutsättningar i hela landet.

EN VÄG FRAMÅT

› Sedan 2009 gäller Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i Sverige. Regeringen har också slagit fast att satsningar mot fattigdom ska kännetecknas av ett rättighetsperspektiv.

Det innebär bland annat att konventionen för personer med funktionsnedsättning ska vara en av flera vägledande principer i svensk utvecklingspolitik.

› De partnerskapsprojekt som MyRight och dess medlemsorganisationer bedriver ger möjlighet till ett erfarenhetsutbyte och en medvetenhet om hur det är att leva med funktionsnedsättning. Genom att ta till vara på och utveckla resurser och förmågor hos personer med funktionsnedsättning kan myndigheter och organisationer tillsammans bidra till en positiv samhällsutveckling – både i Sverige och i världen.

MYRIGHT

är den svenska funktionshinderrörelsens paraplyorganisation för internationellt utvecklingssamarbete. Vi bryter isoleringen, förändrar attityder och minskar fattigdomen.

Stöd MyRight!

När du stödjer MyRights arbete är du med och kämpar för att minska fattigdomen och stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.

Bli månadsgivare på www.myright.se

Swisha din gåva till: 123 900 11 08

Plusgiro: 90 01 10-8

